

22 1. inci Kârun 936

Altan

E L Â Z I Z H A L K E V İ

Yıl. 2

TARAFINDAN ÇIKARILIR

Say

İçindekiler

Zeki Dünder , Fehmi Kublay

Eski ve yeni hukukda Miras

Yürüyoruz .

İlk Cemiyet

Beden terbiyesi

Demir yollarımız Artıyor

Kütüphanemize gelen kitaplar

Ormanlarımız

Sancak Bizimdir

Necati efendinin sünnetçiliği

Manalı bir çay ziyafeti ve saire

Ömer Kemal Açar

Avukat N . Erdem

Cemile Aytaç

Ömer Kemal Açar

Seraceddin Erel

Tuğrul

F . İ

...

(Hikâye)

M . Aşir Aksu

Turan Matbaası — Elâziz

Altan

E L Â Z İ Z H A L K E V İ

Yıl. 2

TARAFINDAN ÇIKARILIR

Sayı 21

Müşahabe

Zeki DüNDAR , Fehmi Kublây

1930 yılı İlk kânunun 23 üncü günü idi. Gediz üzerinden müselleh altı kişinin Menemen istikametinde yürüdükleri seziliyordu. Bunlar, sabahın ataca karanlığında cami önüne vardılar. Şeriat isteriz, diye bağırıyorlar. (İnna fetehtüna) yazılı bayraklar açtılar. Dinini terk etmiş insanlar varmış gibi camiye gelenleri dine davet ettiler. Bu hareket , inkılâba karşı bir saldırı, binlerce Türkün kanı ile yuğurulmuş bir rejimle oynayıştı. Genç bir ihtiyat zabiti bu yanlış düşünüşlü adamları iyi ve makul düşünömeğe davet etti. Sifâhlarını teslim etmelerini söyledi.

Gözleri kararır , kalpleri sertleşen bu vatan hainleri genç zabitin üzerine mavzerlerini çevirdiler, ateş ederek yere devirdiler. Zavallı Fehmi Kublay kurşunların verdiği ıstıraplar içinde kıvrılırken [Şeriat kahramanı?] hıncını alamamış olmalı ki üzerine yürüdü ve başını keserek gövdesinden ayırdı.

Yarını hazırlayan genç Muallim, o gün askerî vazifenin kudsileştirdiği şereflî

bir akide uğrunda şehid olurken yalnız olmadığını farkında idi.

İrfan ordusu 1925 yılının ilk aylarında şarkta diğer bir uzvunu inkılâp uğruna kurban vermişti. 1930 da da ikincisini vermiş oluyordu.

Zeki DüNDAR, Fehmi Kublay, kültürcülerin ileri hareketinde şehit düşen birer kahramanlardır. Bunların açtıkları çığır, bütün bir milletin, bütün bir neslin takdir ve tebcil ile üzerinde yürüdüğü çığırdır.

Ey aziz şehitler, ey inkılâp ordusunun sıyası kudretini izhara vesile olan ölkü kahramanları! bu gün vücutlarınızı hayatta göremiyoruz. Fakat emin olunuzki kalplerimizde duyduğumuz derin heyecanlar, içerisinde yaşıyorsunuz. Türkün kalbi bu gün sizin namlarınıza çarpıyor. Düşünceler, sizinle meşgul oluyor.

Türk milleti ve Cumhuriyeti, yaşadıkça, siz de yaşayacak ve her zaman bugünkünden daha kuvvetli bir surette takdir ve tebcile lâyık olacaksınız.

Ömer Kemal Aşar

Eski ve Yeni Hukukda m i r a s

Miras nedir ? Ölü bir şahsın mirası ile beraber nefesine mahsus hakları da vereseye geçermi ? Eski ve yeni hukukda miras taksimi hangi kaidelere dayanır ?

Bu mes'eleleri mücerred köylüye ve halka faydalı bir bilgi olsun ve her hangi bir miras taksiminde müşkilâta tesadüf edilmesin diye Altan'ın sayfalarında neşri münasib gördüm. Eğer bu bir seri yazılar hukukcu olmayan yurddaşlarıma ve lev cüz'i olsun bir fayda temin ederse benim için en büyük bahtiyarlık olacaktır.

Miras : Ölü'nün umum mamelekinin, yahud bunun şayi parçalarının kanunla veya mukabele ile tayin edilen kimselere intikalidir.

Mamelek nedir ? Bir adamın para ile ölçülebilecek bilimum mal ve haklarının hey'eli mecmuasine mamelek tabir edilir.

Şu halde irs : Ölen bir adamın gerek menkul ve gerek gayri menkul para ile ölçülebilecek bircümle mallarile tazminatı maddiye ve maneviye gibi keza para ile ölçülebilecek haklarıdır.

Medeni kanun ölü'nün bircümle emvalinin kanununun tayin ettiği eşhasa intikalını kabul ediyorsada nefse bağlı bazı hakların

vereseye intikal etmeyeceğini ayırmak gerektir. Kanunu medeni şarihlerinden Rosel de bunu tasrih ve tayin eylemiştir. Meselâ boşanma halinde kabahatsız karı veya kocaya ödenecek tazminat ; Nesebi gayri sahih çocuğun anasına verilecek manevi zarar, bu kabildendir ki bunlar vereseye intikal edemezler. Keza intifa hakkı da böyledir. (İntifa hakkının ne olduğunu mirasın taksimi sırasında ayrıca arzedeceğim.

Eski ve iskolastik hukukdaki miras taksimi esaslarile yeni ve modern hukukdaki taksim arasında hiç bir münasebet ve müşabehet yoktur.

Fikihin miras bahsi (Feraiz) namı altında ayrı ve Model bir ilim halinde tevvin edilir ve bilhassa miras taksiminde erkeklik ve kadınlık farkları büyük rol oynardı .

Kız evladının Erkek evladının payına nisbette hissei yarım , Erkeğin karıya nisbette hissesi iki misli idi . İki kız bir oğlanın hissesine muadil pay alır çocuğunu ve karısını terk ederek ölen bir şahsın karısı mirasın 1 / 8 de bir hissesini alırken kocasile çocuğunu terk eden bir kadının mirasından koca 1 / 4 de bir hisse alırdı .

İnsanlığın iki uzvu mühimmi olan erkek ve kadın arasındaki farkı her sahada katıran Cumhuriyet devri irs taksiminde de bu esasatı hukukiyeden ayırmamış ve kardaşla bacıyı aynı hakka sahib kılmuştur.

Esasen eski ve büyük bir kaidei hukukiyenin ortadan kalkması üzerine miras taksimi esası da külliye ve tamamen değişmiş ve yeni hukukdaki mirasla eski hukukdaki miras arasında bir münasebet kalmamıştır.

Eski hukukda miras taksimi hukuki bir kaide olarak değil belki şahsın halt-nami altında ve kırk ihtimal dahilinde taksim edilir.

Erkeğin erkekliğine ve pek eski devirlerdenberi sürüklenip gelen (Aile reisliği) kaidesine sadakat gösterilerek (Asebelik) kabul edilmiş ve erkersiz miras taksim olunmaz neticesine varılmıştı. Binaenaleyh her erkek mirasdaki hissesinden başka ayrıca da asebelik namı altında bir hisse alırdı. Baba ölünün kız evladile birlikte hem hissesine düşen mirası hemde ayrıca asebelik hakkı (Erkek mirası) diye bir pay alırdı .

Şimdi Modren hukukda hiç bir fark olmadığundan bu esasat kökünden kaldırılmış ve gayet basit bir şekilde miasın taksimi kabul edilmiştir ki bu bahis bütün Medeni kanunda ancak altı maddeye sığdırılmıştır. Bu madde'lerden ve mirasın sureti taksiminden ayrıca bahsedeceğiz.

AVUKAT
N. ERDEM

Görüşler

Şuurlu bir millet olduk

Memlekette vatandaşların yurd ilelerini gösterdikleri yüksek uyanıklık önünde bu ve saygı ile eğilmemek elden gelmiyor. Esasen bu hassasiyeti göremiyorduk. Bir tarafda bu ket, diğer köşedeki yurdda aynı derece müteessir etmiyordu. Fakat bugün artık böyle değildir. Bütün memleket çocukları duyularını görüşlerini, saadet ve refahlarını birleştirmiş ve bunun bir ülkü halinde tekemmülü için çalışmakta bulunmuşlardır.

İskenderon ve Antakya meselesi, bütün yurdu aynı derecede sarmış ve kütledeki birliği tebarüz ettirmiştir. Yakın yıllara gelinceye kadar bu birlik manzarası göze çarpmıyordu.

Dzha gegenlerde "SEYHAN", taşıdı, binlerce vatandaşı evsiz, yiyeceksiz, giyeceksiz ve içecek-siz bıraktı, Elliyeye yakın vatandaşın ölümüne sebebiyet verdi. Bu korkunç felaket, yalnız Adanayı teessürler içinde kırandırmakla kalmadı. Bütün vatanı candan ilgilendirdi, harekete getirdi. Yer yer yardım komiteleri teşkil edildi. Adananın imdadına koşuldu. Bu müsterek duygu, müsterek yaşayış ve menfaat birliği ediliş, yurdda şuurlu bir millet mevcudiyetinin bulunduguna en güzel delildir.

Bu birlik ileride karşılığacağımız herhangi bir felaketin önünde sendelenemeyeceğine ve ona en kuvvetli şekilde karşı konacağına da işaret etti.

İtiraf edelim ki bu şuurlu duygu memlekette İstiklal mücadelesinin ilk gününden itibaren kökleşmeğe başlamıştır. Biz de, duygu, anlayış, görüş ve kaynakışı yaratan Atatürk olmuştur.

Millet adı verilen kütlene her gün biraz daha şuurlu bir surette tekemmüle doğru gittiğini görüyor, sevincimizin derinliğini o derece kuvvetle hissediyoruz. Çünkü yaşama kudretini kendi benliklerinde bulundurabilenlerde bu gibi hasletler mevcuttur.

Türk milleti, artık dil, kültür, ülkü birliğile bir birine kopmaz bağlarla bağlı siyasal ve içtimai bir topluluğunu kudret yarattığına inanmış ve kendisini bu tasrif içinde bulmuştur.

Ömer Kemal Ağar

— YÜRÜYÜRÜZ —

Nesir

Karşımızda varılacak bir amaç var. Gönüllerimiz onun ateşile tutuşmuş durup dinlenmeden , oturup eğlenmeden ona doğru yürüyoruz. En eski Türk tarihi bir hızı, bir engin ışıktı, bir taşkın kudretti, bir yüce hayattı . . .

Bu ışık, bu kudret ve bu hayat şimdi başka dünyaların malıdır. Karanlıklar içinde meşalesini bizden yakanlar şimdi birer güneş oldular. Fakat ana yıldızı sönmemiştir. Yeniden doğuyor, yeni bir şafak söküyor. Yakın bir ufku ötesinde büyük ve muhteşem bir Türk dünyası var. Hazırlığımızı yaptık , yola çıktık. Ona doğru güçle, inanla , sevinçle yürüyoruz. Sonsuz bir sevdaya gönül verdik, artık taassup ayaklarımızın altında bir çöküntüdür. Hiyanet bir mağluptur. Cehaletin kara sahası her gün biraz daha güçülüyor. Ve Cumhuriyetin

güzel aydınlığı her gün biraz daha genişliyor. Karşı durmalar, tereddüder, şüpheler, inansızlıklar birer birer döküldüler. Hepisinin ortasında şahlanan inkilak şimdi ayaklanan hakikat gibi yürüyor.

Hep onunlayız, hep onda toplandıık ona zarar verebilecek en küçük şey gözetliyerek, iterek ve çiğniyerek yürüyoruz . . . Bir tek kalbimiz ve bir tek ülkümüz var. Bütün gayr-timiz aynı şey içindir. Ufku ötesindeki amaca ulaşmak içindir. yürüyoruz.

Nabzımızda vuran O. Gözlerimizde yanan O. Ufuklara bakarak Ona ülkü diyoruz. Gönlümüze bakarak Ona Atatürk diyoruz. Hep o sese , onun aydınlığına yürüyoruz.

Cemile Aytaç

İLK CEMİYET

İnsanın kendi varlığını tekâmül ettirebilmesi için Cemiyet dahilinde yaşaması iktiza eder. Bu yaşayış, hayatını temadi ettirir Nefis kuvvetlerini inkişaf ettirir. Fakat cemiyet içinde kendi insanlığını idrak eder. Zira bir cemiyete mensup olan, Onun sıfatını kazanmak tarikini de araştırır. Bu ise ferde kendi hayatının üstünde içtimai bir vazife tahmil eyler. Fert bu içtimai mükellefiyeti kabul etmekle içtimai hayata sahib olur. İnsan ile cemiyet arasında böyle bir anlaşmanın meydana çıkması onun tedrici tekâmülünü temin eyler.

İnsanlık yalnız ferdi kendi varlığı ile değil, Cemiyetin yaşayış tarzı ile hem ahenk bir surette inkişafa mazhar olur. Şimdi emin olmalıdır ki ferdin tekâmülü cemiyetin de, insanlığın da daha mükemil bir istikbale yürümesini imkân dahiline sokar.

İnsanlık noktai nazarından sade ve basit görünen içtimai hayat, gerilik misalidir. İmanlı bir ferdin işgal ettiği yüksek mevki kendi insanlığına uyğun ve vicdanî duygular verir. Bu emir ve nehiler insanlık hayatını itmam eylemesini teshil eder.

Cemiyet mekanizmesinin işlemesine ve müesseselerin mevcudiyetini idame edebilmesine nezaret edecek bir reis

ihtiyaç vardır. Bu, bir nevi "Hükümet," başlangıcıdır.

Çünkü cemiyet hayatının fertlere yüklettiği vazifelerin yapılp yapılmadığını anlayacak, tedbirler ittihaz eyleyecektir.

İlk insan cemiyetlerinde gördüğümüz basit hayat, zaman geçtikçe, medeniyet ilerledikçe sadeliğini gaib etmiş ve nihayet mürekkep bir hâl almağa başlamıştır. Neticede bandan mekanizma müteessir olmuş, büyümeğe ve büyümesini daha esaslı unsurlarla takviye eylemeğe mecbur kalmıştır. Cemiyetin fertlere tahmil eylediği vazifeler medeniyetin inkişafı nisbetinde artmağa başlamıştır.

Genişleyen, vüsat kesbeden bu içtimai hayatı muntazam bir surette, arızasız işletmek için "Hükümet," diye yad eddiğimiziz teşekküller meydana gelmiştir. Cemiyetin içtimai bir uzvu olan bu müessesese, cemiyet hayatının seviyesine göre şekiller alır.

Diğer bir yazıda ilk zamanlardaki hükümetlerden bahsedeceğim.

Ömer Kemal Açar

Beden Terbiyesi

Yazan : Saraceddin Erel

Yeni doğan yavrunun doğumundan bir kaç ay sonraya kadar olan hayatı tamamiyle nebatidir. Gıda alır ve uyur. Fakat biraz büyüyüpte etrafı ile alaka peyda edecek hale geldimi oynamaya kımıldamaya ve her fırsatta hareket elmeye başlar.

Çocuk yürümeye başlayınca oyun ve hareket onun hayatının en mühim ihtiyacından biri olur. Şayet çocuğun hareket ve oyun ihtiyacı bu suretle tezahur etmiyorsa durgunluk ve babilik hakimse darhal çocuğu muayene ettirmek ve hasta olduğuna hükmetmek lüzumdur. Çocukta kımıldama ihtiyacını basit ve iplidai bir zevk tatmini çaresinden çok başkadır. Oyun ve hareket büyüme üzerinde en ziyade müessir olan amillerdir. Eğer bu oyun ve hareketi bilen insanlar tarafından tertip ve tanzim edilirse neşvünema anında husula gelecek gayri tabii tağayyürlerin de önüne geçilbileceği için daha kıymetli olur.

Dahili ifrazat yapan güddelerde bazılarının normal inkişaf üzerinde kati te'sirleri vardır. Bol hareketin ve bunun büyük vezaifi birden faaliyete getirdiği hepimize malumdur. Faatiyet bittikten sonra makul hududu aşmamak şartile kanun içindeki müvellidülhumuza nisbetinin yükseldiğini de biliyoruz. Müvellidülhumuzası bol yani temiz kanın bütün güddelerin ifrazatını artırmak hususundaki büyük işini de kabul ettikten sonra neşvünema çağında bulunan

çocuklara tatbik edilecek Jimnastiğin kıymeti kendütiğinden tezahur eder.

İşte vücudun harekete olan ihtiyacını en büyük kat'iyetle hissettiğimiz zaman ilk mektep çağıdır. Jimnastiğin ilk okulda kıymeti bir nevi sıhhati koruma vasıtası karakterini almasındadır. Hakiki gaye eocuğu bütün büyüme devrinde koruyacak olan sıhhalının kuvvetini vermektir. Bu da teneffüsünü devran gibi vezaifin inkişafını temin ile olur. Cümleci asabiyenin kendi işlerindeki ahengi Koordination ni mükemmelleştirmek de bunlar kadar mühimdir. Ziara çocuğun elni ayağını iyi kullanmasını öğreten hareket Koordination dur.

İlk okur çağındaki çocuğun vücudu iskeleti nileşekkil ve tekâmül etmiş değildir. Fıkralar uzun ve yassı kemikler ancak yirmi yaşlarında tam oljunluğa ererler. Göğüs kemiğinin tam teşekkülü 25—30 yaşa kadar devam eder. Kemik sistemi böyle olunca adale sistemi de kemiklere bağı olduğu için zayıftır. Zor işlere tahamülü yoktur. Bunun için bu yaşdaki çocuklara tatbik edilmiş jimnastiği çocuğun umumî beden vaziyetinden çıkarmak mümkündür.

Hareket çocukların en tabii hakkı ve ihtiyacıdır. Onları bu haktan mahrum etmek oyun için bir cinayettir. Çocuğunu "otur oturduğun yerde yaramaz" diye

azarlayan ve onu harekitten mahrum eden baba ve ya ana her şeyden evvel bu ihtiyacı en makul ve faydalı tarzda tatmin çarelerini düşünmelidir. Bizde yanlış bir düşünce vardır. Aletlerden istifade etmeden faydalı hareket yapmak muhaldir. Halbuki hakikat tamamile başkadır.

Çocuğun kendi sevki tabiisi ile koşması hareket etmesi bile onun büyümesi üzerinde tesir yapacak kıymet ve mahiyettedir.

Bugün mektep yarın aile bu işle yakından alakadar olacaktır. Çocuğun yerinde hareket edemeyecek kadar yeyüp oturmasını ve her gün daha ziyade şişmanlamasını gören baba alâkasız vaziyetten belkide memnundur. Çocuğun hasta olduğunu hatırandan bile geçirmez. Baba çocuğu ile ancak yatakta yattığı harareti yükseldiği zaman alakadar olur. Çocuk çok zayıf veya çok şişmandır. Bu onca haizi ehemmiyet değildir. Çok zayıf kadar çok şişmanlıkta endişe; icab ettirecek bir vaziyettir.

Son zamanlarda Almanyada yapılan istatiklere nazaran bir senede ölenlerin ekseriyetini şişmanlar teşkil ediyor. Zayıfların şişmanlamak için bir rejime tabi tutulduklarını hepimiz biliriz. Fakat her gün biraz daha şişmanlayan bir hastanın tedavi için hiç bir teşebbüse giriştiğini bilmiyoruz.

Beden terbiyesinin ciddi bir mana ifade eden bir memleket işi olduğuna inananların gün geçtikçe memleketimizde de çoğaldığını görmekle bahtıyarız.

Seracettin Erel

Demir yollarımız Artıyor

Yazan : Tuğrul

Cumhuriyet hükümeti , memleketi iktisadi , ticarî faaliyet bakımından ilerletmek, yurttâ yaşayınların az zamanda kalkınmasını temin eylemek maksadını ölkü edindi .

Demir yolları inşası için büyük enerji sarfını göze aldı . Kendi paramız, kendi vasıtalarımız, kendi mühendis ve işçilerimizle bu büyük davayı başarmak cesaretini gösterdi .

1924 yılında başlayan Demiryolları faaliyeti her yıl geçtikçe inkişaf buldu, verimli bir mahiyet aldı.

12 yıl önce yapılan bir harita ile bugünkünü yan yana getirsek göze çarpan büyük değişiklik önünde hurmet ve saygı ile eğilmekten başka bir çare bulamayız.

Biz bunu, Cumhuriyetin kudretine, kendisini yaratan Türk milletini ne kadar candan benimsediğine bir delil de sayabiliriz.

Demiryolları mecmuasında gördüğüm malûmat , bu yolda sarfedilen emekleri, paraları ve elde edilen neticeleri çok güzel bir surette anlatmaktadır.

1924 den 1936 ya kadar geçen 13 yıl içinde Demiryollarına 301 Milyon 300 bin lira sarf edilmiştir. Bu miktarın kendi butcemizden sarf edildiğini ayrıca kayd etmek isterim. Bu para, milletin, kendi ihtiyaçlarını temin yoluada her türlü fedakârlığı göze aldığı en güzel

misallerinden birini teşkil etmektedir.

Cumhuriyet , Demiryollarımızı eline aldığı zaman ancak seyrü ve sefere müsaid 1378 kilometre Demiryolu vardı.

1924—1925 den 1936—1937 yılına kadar yapılan Demiryollarımızın uzunluğu 4922 kilometreyi bulmuştur. Bugün işletilmekte bulunan Demir yolumuz 6300 kilometredir.

1930—1931 den 1936 yılına kadar Demir yollarımızda taşınan eşya miktarı 14,300,788 tonu bulmuştur.

Şirketlerden satın alınan hat ve limanların satın alma karşılığı olarak yedi yılda verilen paraların miktarı da 28,455,176 liradır.

Devlet Demiryollarının 1936 yılı, Haziran, Temmuz , Ağustos aylarındaki üç aylık yoleu nakliyatı 4,357,549 kişidir.

Bu miktar, geçen yılın aynı aylarında 2,982,530 idi. Hasılat aynı aylarda 1,905,000 liradır. Geçen yılın aynı aylarında ise 1,580,436 lira idi .

Devlet Demiryollarında her bakımdan göze çarpan bu inkişaf yurdun ilerisini aydınlık göstermeğe kâfidir.

Cumhuriyet, yapıcı ve yaratıcı eserleriyle yurdu , az zamanda eşsiz ölkeler arasında saydıracak , inkilâpçı Türkiye, örnek olarak anılacak ve gösterilecektir .

Tuğrul

Halkevimizde müsamereler

Tasarruf ve yerli mallar haftası 12kânun evvelde başladı . o gün ukşam üzeri halk evimizde orta mektep talebesi tarafından bir müsamere verildi . çocuklarımızın velileri ve bir çok yüksek rütbeli zatların iştirak ettikleri bu müsamereye istiklâl marşı ile başlandı .

Türkçe muallimi cemile Aytaç , tasarruf ve yerli mallar mevzuu üzerinde derin tetkik lere dayanan özlü bir konferans verdi .

Cemile aytaç tarafından yazılan (büyük yarın) piyesi de güzel bir şekilde muvaffakiyetle temsil olundu .

Kızıl Çağlayan Babür şahın secadesi piyesleri de iyi bir tarzda oynandı . Selim sırrının zeybeği de zevkle seyr edilerek tekrar ettirildi .

Ortamektebin müsameresi heyeti umumî yesile muvaffakiyetli bir eser olmuştur . eyi çalışıldığı , piyeslerin benimsendiği , dekorların derin bir zevkle meydana getirildiği görülmüştür .

Diger günlerde ilk mekteplerin hepside birer müsamere uermiş . yerli malının ve tasarrufun eyice kökleşmesine ve iktisadi kurtuluşun bununla temin edilebileceğine hizmet edebilecek piyesler temsil etmişler , şiirler okumuşlar ve halkımızın güzel saattar geçirmelerine yardım etmişlerdir .

Sancak Bizimidir

1919 yılı İlk baharında kurtuluş savaşına girdiğimiz zaman, karşımızda Tarihde ehsal görülmemiş galibiyetin mümessilleri bulunduğunu biliyorduk. Bunlara karşı ayaklanmak, bunlara karşı çigmenen ve zorla elimizden alınan ve alınmak istenen aziz ve muharek haklarımızı elde etmek ve ölümü yaşamak için bir şeref bilmeği parola yaptık. Misakı milli çerçevesi içinde büyük mütecanis Türk kütlesinin bulunduğu toprakları her ne bahasına olursa olsun kurtarmayı ölkü edindik.

1921 yılının yazının sonunda idi. Sakarya kıyılarında yirmi iki gün geceli gündüzlü devam eden Yunan taarruzu, Atatürkün komandası altında yurd aşkile döğüşen Mehmetciklerin zaferile sona ermişti.

Bu esnada Fransızlarda cenup cephesinde ilerlemek şöyle dursun, milli çetelerle başa çıkaramaz anlamışlar. Gaziantepde, Maraşta toros eteklerinde bütün mükemmel teçizatlarına rağmen eşsiz Türk mukavemeti önünde, boyun eğmişler, bizimle Ankara itilafnamesini yaparak ileride karşılaşabilecekleri büyük felâketin önünü alabilmişlerdi.

Bütün Cenup Anadolu'su Fransızlardan tahliye ediyor. İskenderon ve Antakya'ya da Muhtariyet veriliyor; Hatta Bayrağının da Türk Bayrağının bir eşi olması kabul olunuyordu.

İnzasına sadakat göstermeyen Fransa kırk asır bu Türk yurduna On altı yıldır, bir muahede ile tanıdığı hakkı vermekten çekindi. Süriye ye istiklâl verirken dünkü hakim unsuru, bu gün hakim mevki'e geçirmek istenen Arap milletine tabi kılmak istedi.

İşte On yedi milyon Türk, buğün İskenderon ve Antakyanın Süriyeye verilemeyeceğini ve istiklâle kavuşması lâzım geleceğini haklı olarak ileri sürüyor.

Atatürk, " Kırk asırlık Türk yurdu esir olamaz , dedikten ve bütün on yedi Milyonun kalbi böyle çarptıktan sonra orayı esir olarak yaşayacak bir yurd sayanda insanın hayret edeceği geliyor.

Biz, Atatürk çocukları ve gençleri, buğünkü siyasi çığırlarımızdan birer memleket alınmış derecesinde bu hareketi bir tecavuz sayıyoruz ve hakkımızın er geç teslim edileceğine inanıyoruz.

ORMANLARIMIZ

Eski tarih ve seyahatnamelerde hakiki cennet olarak tavsif olunan Bingöl, Tunceli, Elâziz ormanlarının bu günkü acıklı halini görüpte sızlamayan yürk tasavvur olunamaz. Gaddar baltaların düşüncesiz ellerin yok ettiği bu ormanlarımız hakkında izahata girişmeden evvel bu yazımızda ormanların manasile muhtelif milletlerin ormanlara verdiği kıymet ve ormanların medeniyete olan hizmetlerinden kısaca bahs edelim.

İnsanlarda fertlerin birleşmesiyle nasıl cemiyet meydana gelirse ağaçların birleşmesinde ormanlar meydana gelir. Şu toplu ve kömeli bir halde bulunan ağaçlıklara orman diyoruz. Bunlarında tıpkı insanlarda olduğu gibi ferdi ve içtimai vazifeleri vardır. Bu vazifelerinden em mühimlerini biz insanların istifadesine hasretmişlerdir.

Muhtelif milletlerin ağaca verdiği ehemmiyet ve kıymet :

Biz Türkler (yaş kesmek baş kesmek) sözü ile yaş bir ağacın kıymetini bir insanla ölçmüşüzdür. Bir insanı öldürmekle yaş bir ağacı kesmek arasında fark olmadığını ifade etmişizdir. Atalarımızın ağaca verdiği bu kıymeti

fazlasile bizim de yerinde bulduğumuz mihakkaktır. Verilen bu kıymet hiç bir zaman sözde kalmamıştır. Mabetlerimizde yapılmasını müteakip meydanlıklarına dikilen çınar ağaçları verilen bu kıymet ve yerinde olan sevgimizin birer nişanesidir. Bu yüksek taktirle bu gün ne kadar iftihar etsek azdır. Çünkü Avrupalılar ağacın kıymetini taktir etmeden evvel atalarımız taktir etmiş ve medeniyetin bu safhasında da Avrupalılara takaddüm etmiştir.

Fransada Büyük inkılabı müteakip Napolyonun mevkiye gelmesiyle ağaca büyük bir kıymet verildiğini görüyoruz. Napolyon ağacın bu kıymetini halk ve bilhassa gençlik üzerinde tanıtmak ve onlara ağaç sevgisini telkin edebilmek için Paris civarındaki (ERveux) namında tesis ettiği bir kız mektebinin bahçesine ağaç dikmek şerefine sınıfında birinci çıkan talebeye hasretmiştir. Bu gün o mahaldeki zinet ağaçlarının bu gibi talebelerin eseri olduğu söylenmektedir. Fransadaki mevcut bulunan asırdede ağaçlar Napolyonun yadigarıdır. Napolyonun Moskova seferini tenkid edenler (Napolyon Muharebede askerlerini feda etmiş isede ağaçlarını korumuştur.) diye hem Napolyonu kurtar-

mışlar ve hem de ordu ile orman kıymetinin birliğini ifade etmek suretile orman kıymetinin yüksekliğini tebarüz ettirmişlerdir.

Fransızlar bu hususta daha ileri giderek (orman vatanın kalbidir.) demişler. Ormansız vatan yaşayamayacağını ifade etmek suretile takdirin en üst katına çıkmışlardır.

927 senesinde Fransada yeni açılan bir yola tasadüf eden tek bir ağacın kesilmemesi ve sıhhati umumiye üzerine olan tesirinin feda edilmemesi için bütün Fransız matbuatı ayaklanmak suretile takdir ve sevgilerini filende isbat etmişlerdir. Bu akdri bugün maalesef hiç bir millet gösteremmiştir.

Almanyada ağaca karşı olan sevgi vetakdirin büyük ferederik ve babası zamanında başladığını anlıyoruz. Prusya kralı büyük ferederik'in babası da her adam ve ağaç bir servettir demiş ve ağacın kıymetini ifade de bizimle birleşmiştir. Şimdiki Almanya ise (Bir yaprak bir medeniyettir.) sözü ile bu kıymeti lâzım olduğu kadar yükseltmiştir.

Komşumuz Bulgar kralı da muntıkasını eyi muhafaza eden Orman bekçisine bizzat nişan takmak suretile orman kıymetini milletin nazarında yükseltmiş ve orman muhafazasının ehemmiyetini kaydettirmiştir. Bunlardan da anlaşılıyor ki medeniyet ilerledikçe orman kıymeti yükselmekte ve bu gün orman kıymetini ifade edecek kelime bulunmamaktadır.

Halkevimizin Faaliyeti

Bu Geçen bir ay içinde halkevimizin yaptığı Hoparlörle Plak neşriyatını ve Ajans haberlerini [5730] kişi dinlemiştir.

§ — Kütüphanemize bir ay içinde 2199 kişi gelmiş muhtelif kitap ve mecmua okumuşlardır .

§ — Sağlık müzemi gezenlerin sayısı bu ay içinde 6060 dır .

§ — Sinemamıza bu ay içinde gelenlerin sayısı 2334 dır .

§ — Bu geçen bir ay zarfında iki aile toplantısı yapılmış ve buna 175 kişi iştirak etmiştir .

§ — Bu ay içinde dört mektep müsameresi verilmiş ve bunda 1400 kişi bulunmuştur .

§ — Ramazan gecelerinde büyük salonumuzda himayeietfal cemiyeti manfaatına tombala çekilmiş ve 1780 kişi bu hayırlı işe iştirak eylemiştir .

§ — Bir konferans verilmiş ve bunda 200 kişi bulunmuştur .

Kütüphanemize gelen Kitaplar

Bu ay içinde Kütüphanemize gelen Kitap ve Mecmuaların
adları şunlardır :

Türkiye genel Kimyagerler
kurumu dergisi. Sayı : 2
Tavukçuluk
Ülkü. Sayı : 5
Aspir yeni yağnebatı
Meriçten Tunaya
10 yılda Türkiye Nafiası
Türkiye bibliyografyası
Arşiv nedir?
Plevra iltihapları
Bahçe mimarı
İlk mektep müfredat prog-
ramı
Köy düğünü. (nota)
Kültür bakanlığı yayınları
listesi
Yeni Türkiye devletinin
harici siyaseti
1935 Umumî nüfus sa-
yımı : 2
İnkilap dersleri notları
Millî müdafaaı izah
Nafia vekâleti demiryolları
inşaat dairesi : 2
Türk köylüsünün kalkın-
ma yolları
Ayın tarihi
Tunadan batıya
Mülkiye
Gözlerimizi nasıl koruya-
lım
İletihap yoklama talimat-
namesi : 3
Şevrolenizin işletme ve
bakımı

Tenis
Zehirli gazlar hakkında
Hifsbuch
Arabistanda atçılığın bu
günkü durumu
Türkiye Kızalay mecmu-
ası : 2
Maden tetkik ve arama
enstitüsü yayını
İstanbul şehri istatistik
yılığ : 2
Kocaeli vilâyeti umemi
meclisi
Merkez bankası
Belediyeler dergisi
Genel nüfus sayımı
İnkilap psychölogesi
Alman — Türk sanayi ve
ticaret kılavuzu
Sumer bank
Devrimin sesi
Nebatlar
Adana Halkevi
Görüşler ve duyuşlar
Akbaba
Meşhur adamlar ansiklo-
pedisi
Türkofis
Akpınar
Varlık
Kaynak
Taşan
Spor
Çığır
Konya

Uyanış
Ülkü
Maarif
Kaynak
Siyasal
Ülker
Hukuki bilgiler mecmuası
Yeni Kültür

Manalı Bir çay Ziyafeti

Vilâyetimiçin kültür dire örü ve Halk evimizin başkan muavini Bay Cemal Atacın Kurklareli kültür direktörlüğüne tayini ve şehrimizden ayatlı münasebeti e bu ayın girminci pazar günü akşam Halk evimizin büyük salonunda bir toplantı yapıldı .

Elâziz ve Tunceli vilâyetleri memurları, umumî müfettişlik müşavirleri , Halk müm essilleri de bu toplantıya iştirak edenler arasında idi . salonun ağzına kadar dolu bulunması Cemal Atacın ne kadar sevildiği nin en güzel misallarından birini teşkil ediyordu .

Gelenlerin hepisine çaylar , Eiskübiler ikram edildi . Bu esnada ilktedrisat müfettişi Nuri toplantıya gelenlerin hissiyatına terceman olacak derecede güzel sözler söyledi . Nuri sözlerini yan yana dizerken büyük bir heyecanını ayırık acısının verdiği derin iztirabı çok içten duyduğunu titrek sesi ve mahzun edasile ifade ederken oradakilerin hepisini aynı hanaldan sürüklüyordu .

Arada orkestranın çaldığı güzel bir parça sona erdiği zaman vâli ve halk evi başkan ayağa kalkdı . Cemal Atacın kültür direktörlüğünde ve halk evi başkan muavinliğinde gösterdiği yüksek kabiliyet ve başarılığını temiz karakteri tebaruz ettirdi . valinin eyi bir idreci , değerli bir yapıcı ve yaratıcı bir adam olduğunu bildirdim . onun aynı zamanda fikirlerini , hislerini , çözümlerini insicamlı bir surette ifade edebilen kuvvetli bir hatip olduğunu bilmeyordum .

Cemal Ataç , birlikte çalıştığı , söz ve fikir beraberliği yaparak tereddüdsüz yürü-

düğü valisinin , kendi hakkında — büyük ve değerli bir kitle önünde — söylediği sözlerden ne kadar sevinç ve heyecan duy muştur . Bir şey idaresi altında çalışan bir memuru bu kadar derinden kavraya bilir ve bu kadar bclağette başkalarına anlata bilirdi .

Cemal Ataç , söz söylemek üzere kalktığı zaman derin bir heyecanını çarpıntısına kendisini kaptırmıştı . boğazında kelmelerin düğümüendiğini seziemek kabil degildi . Bu an uzun sürmedi . fikirler , düşünceler duygular çok yüksekten dökülen şellaleler halinde akmağa başladı . Cemal Ataç , içli özlü ve müselsel sözlerle orada toplanmış olanları bir kaddaha kendisine bağlamıştı . yaptığı büyük işleri tevazü içinde küçültüşü aczini ortaya koyuşu bu zamanda bir çok kimselerde bulunmayan hasletlerin hala sahipleri bunduğunu anlatmağa kâfi geliyor du .

Pazar günü akşamı geniş bir samimiyet çerçevesi içinde vucut bulan bu toplantının yüksek bir mana ifade ettiğini de söylemek isterim . o da çalışanlara , eser verenlere karşı beslenmesi lâzım gelen kadirşnaslık duygularının ölmeyişi ve yaşayışıdır .

Demek hayata bağlanmak için bu yüksek duygu hala mevcutmuş . ne mutlu o duygu lara kavuşanlara !

Tuğrul

Necati Efendinin Sünnetçiliği

Yazan : M. Aşır Aksu

Necati Efendi DüyünüUmumiyenin eski memurlarındandı . Hırsızlığı , Yol-suzlu , Rüşvet almayı adet edinmiş olan Necatinin bu dairede tutunur yeri kal-mamıştı . İçinden çıkılmaz bir hale koyduğu kayıtları düşünerek bir an evvel başka bir daireye kapağı atmak isteyordu . İstiyade gözü olan yer Ma-liye dairesi idi . Hele bir Âşar Kâtip-ligine yerleşse aylık bile istemeyecekti .

İstipdad idaresinin çekirdekten ye-tişme bu memuru Düyünüumumiye kadar olmasa bile Maliyenin de gelirlri bir yer olduğunu düşünerek bu kararını vermişti .

Göz kulak olduğu maliye dairesinde maaşından aşağı ücretli bir kâtiplik açıldı . Soluğu Kaymakamın yanında alarak kendisinin bu kâtipliğe kayırıl-masını istihham etti . Tekâüdüğü için bu memuriyeti istediğini Kaymakama yana yakıla anlattı ve ondan söz aldı . Malmüdüürünü de ikna ederek maliye kâtipliğine yerleşti .

İlk zamanlar dürüst ve doğru çalışarak amirlerinin gözüne girmeğe çalıştı . Zeki olan Necati Efendi eski mesleği itibarile hesab işlerine yabancı olma-dığından kısa bir zamanda muamelati kavradı ihtiyar , beceriksiz olan Malmü-dürünün adeta eli kolu oldu . Bu mu-

vaffakiyetini gören Müdür ona varidat işlerini de verdi . O Âşar kâtipliğini isterken ondan daha mühim ve işine daha iyi gelen bu şubeye nakli herkese nasib olmayau bir nimetdi . Lakin kısa bir zaman sonra kendini iyi sevdirdiği Kaymakam saraya mensub olmasından bir yere mutasarrif tayin edilerek ay-rıldı gitti .

Necati bu nakilden memnun olmadı , çünkü onun tam bir itimadını kazan-mıştı . Hakkında ne kadar şikâyet etse-ler Kaymakam inanmayacak bir halde idi . Esasen vazife ile hiç alakası olma-yan Avdan başka bir şey düşünmeyen Kaymakam Necatinin aramakla bulama-yacağı bir amirdi .

Kaymakam ayrıldıktan sonra Kaza-nın en nüfuzlusu Kadı geliyordu , esasen Kaymakam vekili de Kadı olduğu için Necati onunla ahbab olmayı ona da kendisini sevdirmeye düşündü . Kadı da hırsız olduğu için bu işinde kolayca muvaffak oldu , vazife icabı gittiği köy-lerden Kadıya Bal , Yağ gibi hediyeler getirdi ve derhal tesirini de gördü , Kadı şurada , burada Necati efendiyi medhet-meğe başlamıştı .

Necati de bu fırsatı kaçırmayarak eshabı mesalihden para sızdırmaya başlamıştı .

Köylerdeki gayrimenkulter iyradları nazarı itibare alınarak yazılacak ve bunun üzerine vergileri tahakkuk edecekti. Necati bu yağlı vazifeyi üzerine aldı. Malmüdürünün (Muameletin tesiri için diğer kâtiblerin de bu vazifede kullanılması) emrine Necati Hukuku hazine haleldar olur bunun için ben yalnız bu işleri yaparım diye cevap verdi.

Her hafta gezdiği üç, dört köyden külliyeyle para ile dönüyordu. Para vermek istemeyenlerin gayrimenkullerinin gelirini fazla gösteriyordu. Bu fazlalığın ilerde fazla vergi doğuracağını halkın kısmı mühimmi bildiği için istenilen parayı vermeyüp karşı duranlar yok gibi idi.

Mesela bütün köylere duyuldu perakende muamele vaktin zıyağını mucib olduğundan Necati efendi bütün köyün emlakini az para üzerinden yazmak için alakadarlarla pazarlık ediyor, mutabık kalınan parayı ileri gelenler salgın şeklinde köyden toplayarak Necatiye veriyorlardı.

Her hafta binlerce lira ile kasabaya dönen Necatinin keyfi yerinde idi. Tekâüdüğünün gelmesini sabırsızlıkla bekleyen Malmüdürü kendince becerikli ve namuslu bildiği bu arkadaşının muameletini konturola bile lüzum görmeyordu.

Bir gün Kazaya Abdurahman adlı bir Kaymakam tayin edildiği Mutasarrıflıktan bildirildi. Necati aksi bir adam olmasa diye düşünmeğe daldı. Üç, dört gün sonra geliyor olduğunu duydukları Kaymakamı karşılamak üzere Kadı, Memurin, eşraf Necati de beraber

karşıya çıktılar. Karşılایıcılar tahminen elli yaşlarında kalabalık ailesi bulunan Kaymakam ile tanıştılar.

Kaymakam Necatinin yabancıısı değıldi. On yıl evvel o Nahiyeye Müdürü iken Necati de o nahiyede Düyunü umumiye memuru idi. İki ahbab derhal tanıştılar, Mazedan görüştüler eski hatıraları yad ettiler.

Necati Abdurahman Beyin Kaymakam gelmesinden çok memnun oldu, iyi biliyorduki Kaymakam da kendi derdile malüdu: Nahiyeye Müdürü iken bile para vermeyeni Muhtar yaptırmaz, parasız iş görmezdi. Fluylu huyundan kolay kolay vaz geçer mi? Hatta On beş sene evvel evlenmiş olan kıızıyla damadım hediye toplamak için yeni evlendiriyormuşçasına merasım yapar, eskiden sünnet ettirdiği iki oğlunu yedi sünnet oluyormuş gibi düğün yapar hediye toplardı.

Kaymakamın hem eski bir tanıdık, hem de usta bir hırsız olması Necatiyi sevindirdi. Kaymakamla yüz, göz oldu, her akşam birleşiyorlar, kendi işlerine gelen hususlar hakkında konuşuyorlardı. Kazanın yüzden fazla köyünü, köy ağalarını, Kasabanın ileri gelenlerini tanıyan Kaymakam programının birinci maddesini teşkil eden evlendirme işini yapmayı düşündü. Bir gece Necati ile meseleyi açınca görüştü düğün gününü kararlaştırdılar.

Necati efendi havadisi hissettirmeden ilân edecek Damadın da yakın akrabasından olduğundan Kaymakamla beraber oturduğunu söyleyecekti. Kaza halkı müstaasib olduğu için böyle tedbir almak lâzım geliyordu.

Necati efendi vazifesini yaptı. Kaymakamla beraber hazırladıkları listeye göre okuları yazdılar. Köy bekeleleriyle, Tahsildarlarla davetiyeler dağıldı. Falso olmaması için Necatinin telaşına aldurmayordu, çünkü bu sahta düğün beşinci defa olarak yapıyordu. Davetiyeleri alanlar süsledikleri Mandaları, İnekleri, Danaları, Koyunları getirdiler. Kasabadaki büyük han hediye gelen hayvanlarla doldu. Hele Köy ağaları muhtarlık işlerinde dediklerinin olması, nüfuzlarının muhafazası için daha kıymetli hediyeler seçtiler bunların içinde daha Halısı, Beşi biryerdez altın, arkası kullunlu bir kısrak, iki gözü hediye ile dolu Halı heybe getirenler de çoktu.

Toplanan hediye Kaymakamın tahmininden çok fazla idi, neden fazla olmasın? Köy koruyucularına bile oku gönderilmişti. Gelen misafirlerin bir kısmı Kaymakamın yerinin müsaid olmamasından bahsile Kasabadaki ağaların evlerine taksim edildi. Necati efendi ailesi kalabalık Kaymakamı masraftan korumak behanesile taksim ettiği misafirlerin yemeklerini de ev sahiblerine yükledi. Bir kısım misafirler de Perşembe günü akşamı Kaymakamın evinde sulu et ve pilavdan ibaret olan yemeği yiyerek tekbirlerle; kaşelenmiş Güveyi Beşinci defa eve katdılar. Bu işe alışmış olan Gelin ile Güveyi rollerinde muvaffak olmuş Aktörler gibi neşe içinde sabaha kadar gelen öte beriyi hesap ederek büyük kârı anladılar.

Hediye akını On, on beş gün daha devam etti. Gelini görmeğe gelen Ağaların hanımları Kaymakamın kızını bomboş görmeğe giderler mi? Hanımların

getirdikleri hediyelerde ilâve edilince bilânço büyük bir kârla kapanmış oldu. İş teferuatı ile öğrenen Necati efendi kendi cebhesinden çalışmayı artırdı. Neye artırdırmazın; Şikâyet edecekleri adam Kaymakam değî mi? Onun da ne olduğu Necatice malûm. Necatinin elinden rüşvetsiz iş çıkmamaya başladı.

(Sonu var)

Altan'ın sahifeleri

Münevverlerin tetkik yazlarına Açtkır

(Altan) Elâziz Halkevinin fikirlerini neşreden Aylık bir mecmuadır. muhitin duyuşlarına, sezışlerine en güçle şekilde makes olmağı ilk sayısından itibaren kendisi ne ülkü edinmiştir .

Memleketimizin, Tarihine, coğrafyasına Folklorına ait yazılar için sahifelerimiz açtkır. muhiti alakadar edecek ciddî, esasli ve sahih malumata istinat edecek tetkik memnuniyetle dercedeceğiz .

Memleket münevverlerini, öğretmenlerini bu hususda yardıma çağırırken en mühim vazifelerinden birini hatırlatmış olduğumuza kanîiz .